

3-34

3606-р

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА

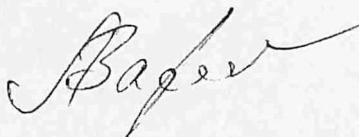
ЗАРЯ ЛАРИСА ОЛЕКСАНДРІВНА

УДК 373.3.016.78

**МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ У МОЛОДШИХ
ШКОЛЯРІВ ІНТЕРЕСУ ДО МУЗИКИ
З ВИКОРИСТАННЯМ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

13.00.02 – «Теорія та методика музичного навчання»

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2013

9162

НБ НПУ ім. М.П. Драгоманова

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Національному педагогічному університеті імені М.П.Драгоманова, Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор
ЩОЛОКОВА Ольга Пилипівна,
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова, Інститут мистецтв,
завідувач кафедри фортепіанного виконавства
і художньої культури.

Офіційні опоненти: доктор історичних наук, професор
КУЧМЕНКО Елеонора Миколаївна,
Інститут підготовки кадрів Державної служби
зайнятості України, професор кафедри
соціології та соціально-гуманітарних
дисциплін;

кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
ХЛЕБНИКОВА Людмила Олександрівна,
лабораторія естетичного виховання
НАПН України, старший науковий
співробітник.

Захист відбудеться 21 березня 2013 р. о 14 год. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.053.08 у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

Автореферат розісланий 20 лютого 2013 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

А.В. Козир

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. На сучасному етапі входження України у світовий інформаційний простір національна система освіти набуває якісно нового рівня, виявляючи чітку тенденцію до модернізації та вдосконалення навчального процесу. Основні вектори її розвитку визначаються Законами «Про освіту», «Про інноваційну діяльність» (2002), «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності» (2003), «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки»: розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2007 р. № 653-р (змін., № 512-р від 13.05.2009), Проектом національної стратегії та розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр. За цих умов проблема музичної освіти молодших школярів набуває особливої актуальності, оскільки її метою є педагогічний вплив засобами музичного мистецтва на духовне збагачення особистості, активізація її пізнавального та креативного потенціалу. Безперечним є те, що чим раніше буде сформований інтерес учнів до національної та світової музичної культури, виховано бажання сприймати й розуміти її різноманітність, тим більше забезпечується можливість постійного духовного вдосконалення, міцного розвитку інтелектуального і культурного потенціалу молоді України.

Роль інтересу в навчанні як важливого фактора розвитку учнів визнавали усі видатні педагоги. Багатоаспектний внесок у визначення сутності інтересів школярів у навчальному процесі зроблено науковцями Б. Анансьвим, М. Беляєвим, Н. Бібік, В. Бондаревським, А. Дусавицьким, А. Здравомисловим, О. Киричуком та ін. Проблема формування інтересу школярів до надбання музичного мистецтва присвячено дисертаційні дослідження останніх років (Т. Акініна, О. Бурліна, Г. Горбуліч, О. Чайковська та ін.), де визначено музичний інтерес як естетичну категорію та духовну домінанту особистості, розглянуто педагогічні умови формування музичних потреб молодших школярів.

Останнім часом була здійснена значна кількість експериментальних досліджень, спрямованих на вдосконалення освітнього процесу за допомогою комп'ютерних технологій (С. Андрєєв, Д. Богданова, М. Жалдак, О. Крюкова, О. Міщенко, О. Пінчук, М. Яшанов та ін.). Ці дослідження довели, що використання сучасних комп'ютерних, зокрема мультимедійних технологій дозволяє досягти високої ефективності уроку завдяки збільшенню обсягу навчального матеріалу, узагальнення і систематизації знань учнів, розвитку їх інтересу до навчального матеріалу. У цьому плані найбільший інтерес викликають дослідження теоретичних і практичних основ комп'ютерно-розвивального навчання (В. Антипова, Г. Бокаєва, О. Горбуненко, О. Гребенюк, О. Гуминська, М. Довженко, Ю. Поплавська, Н. Сергєєв та ін.), а також праці дослідників, присвячені питанням розробки та впровадження комп'ютерних і мультимедійних технологій в систему музичної освіти (О. Василенко, Н. Новікова, Г. Тарасєва та ін.), що уможливило забезпечення методологічних засад застосування мультимедійних технологій для формування інтересу до музики у молодших школярів.

Разом з тим вивчення та аналіз педагогічного досвіду засвідчили існування суперечностей у музичному навчанні молодших школярів, а саме між:

- потребою суспільства у створенні повноцінної системи музичної освіти в Україні та недостатньою розробкою новітніх технологій, що сприяють ефективності цього процесу;

- новими соціальними потребами застосування мультимедійних технологій у системі музичної освіти та недостатньою підготовленістю вчителів музики до їх застосування;

- чинними науковими напрацюваннями й спеціальними мультимедійними програмами музичного спрямування і недостатньою розробленістю відповідного методичного забезпечення.

Указані протиріччя, необхідність розробки спеціальної методики формування у молодших школярів інтересу до музики з використанням мультимедійних технологій, об'єктивна потреба у розв'язанні цієї проблеми зумовили вибір теми дисертаційного дослідження *«Методика формування у молодших школярів інтересу до музики з використанням мультимедійних технологій»*.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до тематичного плану наукових досліджень кафедри фортепіанного виконавства і художньої культури Інституту мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова і становить частину наукового напрямку «Теорія і технологія навчання в системі загальної освіти».

Тему дисертаційного дослідження затверджено Вченою радою Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 3 від 27 листопада 2008 року) та узгоджено в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки і психології АПН України (протокол №10 від 23. 12. 2008 року).

Мета дослідження полягає у розробці, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці методики формування інтересу до музики у молодших школярів з використанням мультимедійних технологій.

Об'єкт дослідження - процес музичного навчання молодших школярів у загальноосвітніх навчальних закладах.

Предмет дослідження - методика формування інтересу до музики у молодших школярів.

Відповідно до поставленої мети дисертаційного дослідження визначено його основні **завдання**:

1. На основі аналізу наукових джерел визначити сутність та специфіку інтересу до музики у молодших школярів.

2. Обґрунтувати доцільність використання мультимедійних технологій у процесі навчання музики молодших школярів.

3. Розробити критерії, показники та рівні сформованості інтересу до музики учнів початкових класів.

4. Визначити педагогічні умови формування інтересу до музики

з використанням мультимедійних технологій.

5. Теоретично обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити методику формування у молодших школярів інтересу до музики з використанням мультимедійних технологій.

Методологічну й теоретичну основу дослідження становлять філософські, психологічні та педагогічні концептуальні положення про особливості інтересів учнів молодшого шкільного віку (О. Дусавицький, Ед. Клапаред, О. Киричук, Е.Кучменко, Н. Менчинська, Л. Писарєва, М.Фіцула); педагогічні ідеї щодо формування пізнавального інтересу (Н. Бойко, Н. Бібік, А. Громієва, В. Дорохіна, А. Маркова, М. Матюхіна, О. Павлюк, Р. Радько, В. Репкін, Г. Шукіна); методологічні ідеї формування інтересу до музичного мистецтва у школярів (О. Дем'ячук, Д. Кабалевський, Л.Куненко, О.Лобова, З. Морозова, С.Науменко, Г. Падалка, О. Ростовський, Л.Хлебнікова, О. Щолокова та ін.); ідеї практичного застосування мультимедійних технологій на уроках музики (О. Балабан, Н. Белявіна, О. Гуминська, Н. Довженко, Т. Загіміна, Т. Малиновська, Л. Масол, Н. Новікова, Ю. Поплавська, О. Чайковська та ін.).

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань застосовувався комплекс методів науково-педагогічного дослідження: *теоретичні* – аналіз соціологічної, психологічної, педагогічної, методичної літератури з проблем дослідження; аналіз та узагальнення педагогічного досвіду вчителів музики загальноосвітніх навчальних закладів, що дозволило сформувати власний погляд на проблему дослідження, виявити наукові засади експериментальної методики, визначити понятійно-категоріальний апарат; розробити модель педагогічного експерименту; *емпіричні* – анкетування, інтерв'ювання, бесіди, тестові й творчі завдання; *обсерваційні* – спостереження за навчально-виховним процесом; *праксиметричні* – аналіз навчально-пізнавальної діяльності учнів, діагностування рівнів сформованості інтересу молодших школярів до музики, виявлення ефективності розробленої методики; *статистичні* – математична обробка експериментальних даних для фіксації результатів вимірювань та встановлення кількісних залежностей між факторами, які досліджуються.

Наукова новизна й теоретичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що *вперше*:

- розроблено, науково обґрунтовано методику формування у молодших школярів інтересу до музики з використанням мультимедійних технологій;
- визначено педагогічні умови формування інтересу до музики у молодших школярів;
- розроблено критерії та показники, а також рівневі характеристики сформованості інтересу до музики у молодших школярів;
- *уточнено* сутність, зміст і структурні компоненти інтересу молодших школярів до музики;
- *дістало подальшого розвитку* використання в педагогічній практиці комплексу спеціальних функцій з використанням мультимедіа технологій та методів формування інтересу до музики за їх допомогою.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в упровадженні в навчально-виховний процес авторської методики формування інтересу до музики у молодших школярів, що містить електронні посібники «Нотна грамота» і «Музичні інструменти», методичну розробку автора «Застосування мультимедіа на уроках музики», комплекс запропонованих загальних та спеціальних методів навчання й різноманітних організаційних форм діяльності, що сприятимуть ефективному формуванню у молодших школярів інтересу до музики.

Отримані наукові результати можуть бути використані для подальшої розробки методичного забезпечення музичного навчання в загальноосвітніх закладах; у створенні відповідних навчальних програм, електронних підручників, посібників; розробки поурочних планів - конспектів тощо.

Результати дослідження **впроваджено** безпосередньо в навчально-виховний процес: ЗОШ I-III ступенів м. Харкова: № 114 (довідка №324 від 16.05.2012р.), № 35 (довідка №236 від 23.05.2012р.), № 53 (довідка №402 від 09.11.2012р.), № 137 (довідка № 573 від 12.11.2012р.) приватної ЗОШ I-III ступенів «Початок мудрості» м. Харкова (довідка № 279 від 12.11.2012 р.), ХГПА (довідка №01-12/97 від 07.02 2012р.).

Вірогідність та обґрунтованість основних положень і наукових результатів дослідження забезпечується методологічною та теоретичною обґрунтованістю вихідних положень, застосуванням комплексу теоретичних та емпіричних методів наукового дослідження, експериментальною перевіркою висунутого припущення, репрезентативністю вибірки респондентів, кількісним та якісним аналізом результатів експериментальної роботи та їх впровадження у навчальний процес загальноосвітніх закладів.

Апробація результатів дослідження здійснювалася через публікацію матеріалів дисертаційного дослідження, у виступах на Міжнародних і Всеукраїнських науково-практичних конференціях:

VII Міжнародна науково-практична конференція «Дзиччі сад – початкова школа: проблемі пераємнасці, навчання і вихавання» (м. Мазир, республіка Беларусь, 2010), VIII Міжнародна науково-практична конференція «Наука и образование» (м. Бслово, Російська Федерація, 2010), Всеукраїнські міжвузівські науково-практичні конференції: «Формування та розвиток майбутнього фахівця: соціально-педагогічний ракурс» (м. Євпаторія, 2010), Міжнародна науково-практична конференція «Стратегія розвитку художньої освіти та естетичного виховання молоді в Україні у XXI столітті» (м. Луганськ, 2011), II Усеукраїнська науково-практична конференція за міжнародної участі «Початкова школа: проблеми, інновації, перспективи» (м. Суми, 2011), IV Міжнародна науково-практична конференція «Гуманістичні орієнтири мистецької освіти» (м. Київ, 2011).

Публікації. Основні теоретичні положення, і результати дослідження висвітлено у 8 одноосібних публікаціях, з них 5 - у провідних фахових виданнях з педагогіки.

Структура й обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку

використаних джерел (279 найменування, з них - 13 іноземними мовами). Робота містить 14 рисунків, 8 таблиць, що разом з додатками становлять 28 сторінок. Загальний обсяг тексту дисертації складає – 212 сторінок, з них 161 сторінка основного тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено об'єкт, предмет, мету, поставлено завдання дисертації; окреслено методологічні й теоретичні основи дослідження; розкрито наукову новизну, теоретичну та практичну значущість роботи; наведено відомості про апробацію та впровадження результатів експерименту, публікації та апробації результатів дослідження.

У **першому розділі** *«Теоретичні основи формування у молодших школярів інтересу до музики з використанням мультимедійних технологій»* проаналізовано філософську, естетичну, психолого-педагогічну й музикознавчу літературу, в якій розглядається поняття «інтерес». Ретроспективний аналіз наукових джерел у галузі філософії, естетики, психології (С. Баканов, В. Бернацький, Н. Бібік, Н. Бойко, Л. Благонадежина, Д. Богоявленська, Л. Божович, В. Бондаревський, Д. Ельконін, О. Киричук, О. Костюк, В. Крутецький, Г. Люблінська, Н. Морозова, Г. Тарасов, Г. Щукіна) дозволив констатувати, що більшість науковців розглядають «інтерес» як багатофункціональне психологічне явище особистості, яке за змістом визначається тими об'єктами, на які воно скеровано (інтерес до науки, музики, техніки тощо), а також суспільно-історичними та індивідуальними умовами життя; в інтересах кожної особистості вибірково відображається саме те, що є значущим, важливим, цінним для самої особистості, що пов'язано з її індивідуально спрямованою діяльністю, досвідом і розвитком. Виділяючи інтерес до навчання, вчені зазначають, що для дітей різного віку характерні інтереси, які залежать від загального розвитку, від умов життя, виховання й навчання.

На основі аналізу музикознавчої і методичної наукової літератури з проблеми дослідження (Т. Анікіна, Б. Асаф'єв, О. Бурліна, В. Герасимчук, Г. Горбуліч, В. Демиденко, Т. Дорошенко, Т. Зятяміна, Л. Масол, В. Моргун, З. Морозова, І. Нестьєв, О. Опанасюк, І. Роберт, О. Ростовський, М. Савчин, П. Сокальський, Г. Тарасов та ін.) з'ясовано, що інтерес до музики має ту ж класифікацію і характеристику, що й загальний інтерес, тобто також має об'єктивно - суб'єктивну природу, є свосерідним сплавом емоційних, вольових та розумових процесів, в основі яких лежить пізнання нового, невідомого та цікавого. Від загального інтересу він відрізняється вибірковою спрямованістю психофізіологічних процесів, які базуються на чутливості слуху, викликають емоції й почуття та сприяють мисленню. Особливість музичного інтересу проявляється в тому, що він завжди пов'язаний з почуттями, емоціями й уявленнями: емоції, які входять до його складу, мають зв'язок з музичною потребою й пов'язані з такими характеристиками як ставлення, бажання,

здібності.

Аналіз діалектичної основи інтересу до музики дав змогу визначити, що *інтерес молодшого школяра до музики є спрямованістю взаємозалежних психофізіологічних чинників (сприйняття, увага, мислення, пам'ять, уява, почуття й активність), які зумовлені природною допитливістю та потребою в музичних враженнях, детермінуються об'єктивними й суб'єктивними факторами.*

На основі аналізу наукової літератури (О. Гуминська, Н. Довженко, Н. Замліла, О. Міщенко, А. Нікітіна, О. Пінчук, П. Ротаско, Л. Семко, О. Шликова, О. Балабан, Н. Белявіна, Н. Ветлугіна, О. Гуминська, Н. Довженко, Т. Зятяміна, Т. Малиновська, Л. Масол, Н. Новікова, Ю. Поплавська, О. Чайковська та ін.) було визначено, що застосування на уроках музики мультимедійних технологій дозволяє гнучко керувати потоками різноманітної інформації – текстами, графіками, анімаціями, зображеннями, музикою. Використання мультимедійних технологій допомагає вчителю збагачувати можливості перелічених психофізіологічних чинників за час проведення уроку музики; досягти високої ефективності уроку, що виявляється у можливості розглядати значний обсяг матеріалу, узагальнити й систематизувати знання учнів, показати прикладну спрямованість вивченого матеріалу, перевірити практичні вміння й навички учнів. Відповідно були визначені функції мультимедіа в навчальному процесі: інформативна, навчальна, допоміжна й контрольна.

Дослідники дійшли висновку, що за допомогою використання мультимедійних технологій конкретизуються навчальні об'єкти, відбувається економія часу, необхідного для вивчення конкретного матеріалу, а набуті знання зберігаються в пам'яті учнів набагато довше. Важливою властивістю мультимедіа є можливість застосування навчального матеріалу у вигляді додаткових ілюстрацій, схем для систематизації, повторення, закріплення вже здобутих знань. Перевагою мультимедіа є його властивість зацікавити учнів музичним матеріалом, що підсилюється безпосередньою увагою до наочних зображень та позитивним емоційним станом учнів.

З урахуванням вікових особливостей молодших школярів та вимог до використання інформаційних технологій у початковій школі були проаналізовані мультимедійні навчальні програми музичного спрямування: серії програм «Класична музика», які ознайомлюють з творчістю композиторів та їх музичними творами; «Українські музичні інструменти»; «Музичний клас», «Шарманщик», «Первинні музичні жанри. Танець», «Чарівна музична сходи́нка», «Музична скринька»; електронні навчальні посібники: «Слухання музики», «Мистецтво» для 1-4-х класів; «Електронна енциклопедія музичних інструментів» тощо. З'ясовано, що комплексне використання цих видань розширює методичний арсенал учителя, дозволяє молодшим школярам ознайомитися з найкращими творами класичної музики та ефективніше засвоїти навчальний матеріал. Зазначено, що вчитель музики може самостійно підготувати мультимедіа-презентації завдяки відомим програмам - Microsoft PowerPoint, Macromedia Flash, Picasa, Photodex ProShow тощо. Враховуючи

визначену властивість мультимедіа, пропонується використовувати ці програми для вирішення таких завдань:

- поліпшувати сприйняття, пам'ять, увагу, мислення, почуття, уяву та активність учнів;
- запроваджувати мультимедійні презентації з інтеграцією різних видів мистецтва, літератури та історії для актуалізації опорних знань з навчальної дисципліни;
- підключати мультимедійні технології для вирішення різних питань з метою розкриття органічного зв'язку змісту музичного навчання з реаліями життя людини, характерних рис національної та світової музики;

У процесі дослідження було з'ясовано, що умови застосування мультимедійних технологій мають відповідати певним вимогам щодо психічних і фізичних можливостей молодших школярів. Зазначено й негативні сторони використання мультимедійних технологій у навчальному процесі. До них віднесено: зниження міжособистісного спілкування, оскільки у зв'язку з увагою до зображень на екрані зменшується кількість особистісних контактів; зниження ролі усної й писемної мови, тому що в нових технологіях значною мірою переважають звук і зображення; пасивність засвоєння інформації через прагнення творців програм зробити засвоєння матеріалу простим і легким для сприймання.

Вивчення досвіду використання мультимедійних технологій у навчальному процесі дало змогу виділити *педагогічні принципи* їх застосування на уроках музики. До них відносяться: систематичність, послідовність і доступність викладання навчального матеріалу; спрямування навчання на індивідуальні та потенційні можливості кожного учня; відповідність мультимедійних технологій психічним і фізичним можливостям молодших школярів. Означені принципи реалізовано при розробці та впровадженні експериментальної методики згідно завдань дослідження.

Цілеспрямована робота з формування у молодших школярів інтересу до музики передбачає створення певних *педагогічних умов*, до яких віднесено: цілеспрямоване розширення музично-естетичного досвіду сприймання і усвідомлення музичного матеріалу засобами мультимедіа (передбачає розвиток емоційного відгуку, уміння сприймати та інтерпретувати музичні твори); розвиток мотивації молодших школярів до музичної діяльності (забезпечує формування установок, потреб, інтересу до музичного мистецтва); застосування індивідуально-групових та колективних форм музичної діяльності учнів (забезпечується орієнтацією на активну педагогічну взаємодію з учнями на уроках музики, що сприяє розвитку уваги, активності, пам'яті).

У зв'язку з цим підкреслено, що мультимедіа можна використовувати на всіх етапах уроку: підготовчому, навчальному, розвивальному та етапі закріплення. Але вчителю музики треба враховувати, що мультимедійні технології не можуть повністю забезпечити всі функції формування у молодших школярів інтересу до музики. Їх необхідно використовувати разом з іншими засобами музичного навчання - підручником, друкованими посібниками, потними матеріалами, музичними інструментами тощо. Аналіз

чинних мультимедійних програм музичного спрямування та методичної літератури довів потребу проведення спеціальних досліджень для визначення особливостей у формуванні інтересу до музики молодших школярів.

У другому розділі «Методика формування у молодших інтересу до музики з використанням мультимедійних технологій» розкрито особливості інтересу до музики у молодших школярів та надано методичну модель його формування з використанням мультимедійних технологій.

У розділі розкрито й доведена важлива роль психофізіологічних чинників у процесі формування інтересу до музики учнів молодшого шкільного віку на основі аналізу праць психологів (Д. Богоявленська, О. Киричук, О. Костюк, В. Крутецький, Г. Люблінська, Г. Тарасов), а також педагогів-методистів (В. Герасимчук, Т. Затяміна, І. Роберт, Т. Дорошенко, Л. Масол, І. Нестьєв, О. Ростовський, О. Опанасюк). З'ясовано, що молодші школярі здатні сприймати саме ту музику, яка їм емоційно співзвучна; у процес сприйняття музики включається досвід безпосередніх переживань; їм властивий інтерес до почуттєво забарвлених музично-слухових вражень, прагнення до новизни, до вияву в звучанні музики життєвих зв'язків; добре знайомі музичні твори сприймаються молодшими школярами на стереотипній основі відразу й упевнено, малознайомі – структурно розгорнуто, поетапно.

Необхідною передумовою формування у молодших школярів інтересу до музики з використанням мультимедійних технологій є розвиток психофізіологічних чинників: сприйняття, уваги, мислення, пам'яті, уяви, почуттів, активності, що залежать як від об'єктивних, так і суб'єктивних факторів. До них віднесені: навчальне середовище, музичне оточення, навчання музики поза школою, прояви інтересу однокласників до певної музики, ставлення до музики в сім'ї, готовність до сприйняття музики, психологічний стан, виховання, музичний слух й попередні музично - естетичні знання.

У результаті дослідження особливостей формування у молодших школярів інтересу до музики з'ясовано, що ефективним шляхом формування у молодших школярів інтересу до музики є розробка та застосування дидактичних методів навчання, що передбачає: підготовку психологічного настрою у вигляді позитивного емоційного ставлення до музики; забезпечення необхідними попередніми знаннями та вміннями; застосування допоміжних навчально-технічних засобів навчання (мультимедіа); залучення учнів до активної творчої діяльності.

У процесі дослідження було розроблено структуру формування інтересу молодших школярів до музики, яка включає такі **компоненти**: мотиваційний, емоційний, когнітивний та креативний. *Мотиваційний компонент* визначає ефективність пізнавальної та музично-творчої діяльності. У його основі лежать мотиви й потреби, які стимулюють будь-яку діяльність молодших школярів. При цьому важливого значення набуває вольовий характер індивіда, оскільки його слабкість унеможливило досягнення позитивних результатів. Цей компонент знаходить своє вираження у прагненні учнів ознайомлюватися з музичними творами та їх оцінювати, а також бажанні звертатися за додатковими відомостями та готовності їх приймати.

Емоційний компонент є показником певних відчуттів людини. Оскільки будь-які прояви в галузі музичної діяльності найчастіше мають яскраве емоційне забарвлення, почуття відіграють дуже важливу роль у розвитку музичного сприймання й осмислення музичних творів. Разом з тим розуміння учнем музичного твору, усіх його складових, основних засобів виразності підсилюють відповідне естетичне переживання, дозволяють отримати естетичне задоволення від прослуханої музики. Отже, цей компонент визначає розвиток емоційної сфери учнів, уміння відчувати й передавати настрій і характер музики.

Когнітивний компонент характеризує забезпечення учнів необхідними знаннями, уміннями та навичками у спілкуванні з музикою (створення фонду знань, умінь та навичок), заснованих на прагненні учнів пізнавати нове, невідоме. Він включає такі логічні операції: порівняння, аналіз, синтез, узагальнення, обґрунтування. Порівняння допомагає усвідомити тотожність або відмінність музичних форм, стилів, засобів виразності тощо. Операції аналізу й синтезу дозволяють більш глибоко пізнати музичні твори в контексті інших видів мистецтва (за допомогою мультимедіа), узагальнення і обґрунтування сприяють створенню певних умовиводів у сфері музичного мистецтва.

Креативний компонент орієнтовано на творче самовираження й самовдосконалення молодших школярів, спонукати до художньо-творчої самореалізації, заснованої на активному ставленні до музики. Особливу роль в ефективному розвитку цього компонента відіграють музичні уявлення, які дозволяють учням закріпити в пам'яті конкретні музичні образи, відчути їх характер і особливості засобів виразності. Музичні уявлення сприяють розвитку внутрішнього слуху учнів, що, в свою чергу, сприяє розвитку їх музичних здібностей. Своярідним проявом розвитку креативності молодших школярів виступають більш складні уявлення, які дозволяють їм за допомогою мультимедійних технологій відтворювати фрагменти мелодій, їх гармонічного супроводу, варіювати ритмічні або темброві характеристики музичних образів.

У розділі подано методичну модель формування інтересу до музики у молодших школярів з використанням мультимедійних технологій, яка включає мету музичного навчання учнів, ґрунтується на принципах систематичності, послідовності та доступності викладання навчального матеріалу; спрямування навчання на індивідуальні та потенційні можливості кожного учня; відповідності мультимедійних технологій психічним і фізичним можливостям молодших школярів; орієнтує на забезпечення педагогічних умов (передбачає цілеспрямоване розширення музично-естетичного досвіду сприймання й усвідомлення музичного матеріалу засобами мультимедіа; розвиток мотивації молодших школярів до музичної діяльності); відповідних методів навчання (організація, стимулювання, спрямування, активізація діяльності учнів), дотримання послідовності етапів впровадження методики - орієнтаційного, емоційно-спрямованого, діяльнісно - креативного, узагальнювального, що уможлиблює сформованість музичних інтересів учнів молодших класів. Розроблена методична модель формування інтересу до музики з використанням мультимедійних технологій подана на рис. 1:

Мета: формування у молодших школярів інтересу до музики

ФАКТОРИ

Об'єктивні: навчальне середовище, прояви інтересу однокласників, налаштування вчителя, навчання та музичне оточення поза школою, ставлення до музики в сім'ї

Суб'єктивні: готовність до сприйняття музики, психофізичний стан, музичний слух, темперамент, попередні музично-естетичні знання

КОМПОНЕНТИ

Мотиваційний

Емоційний

Когнітивний

Креативний

ЗАВДАННЯ

Розвиток чутство-емоційного, активного ставлення до музики

Створення фонду знань, умінь та навичок

Залучення до творчої самореалізації

ФОРМИ

Індивідуально-групові

Колективні

Індивідуальні

Педагогічні умови:

- цілеспрямоване розширення музично-естетичного досвіду
- сприймання і усвоєння музичного матеріалу засобами мультимедіа,
- розвиток мотивації молодших школярів до музичної діяльності; застосування індивідуально-групових і колективних форм діяльності учнів

Методи:

Організації, стимулювання, спрямування, активізації учнів

Етапи:

Орієнтаційний, емоційно-спрямований, діяльно-креативний, узагальнювальний

Засоби:

апарати

- локальні та глобальні мережі;
- сучасне периферійне обладнання;
- персональний комп'ютер та його основні складові

програми

- посібники,
- нотні,
- системи мультимедіа та гіпермедіа,
- електронні підручники

Результат

Сформованість у молодших школярів інтересу до музики

• спрямування навчання на індивідуальні та потенційні можливості кожного учня

Педагогічні принцип:

- систематичність, послідовність, доступність викладення
- навчального матеріалу;
- відповідність музично-естетичних технологій інтелектуальним і фізичним
- можливостям молодших школярів;
- спрямування навчання на індивідуальні та потенційні можливості кожного учня

Рис. 1 Методична модель формування у молодших школярів інтересу до музики.

У третьому розділі – «Дослідно-експериментальна робота з формування у молодших школярів інтересу до музики з використанням мультимедійних технологій» розглядається організація, хід та результати констатувального й формувального експериментів у процесі дослідної роботи.

Дослідно-експериментальна робота проводилася в умовах природного перебігу навчально-виховного процесу загальноосвітніх закладів відповідно до визначених теоретичних положень, сформованої мети й завдань дослідження.

Констатувальне дослідження спрямовувалося на вирішення наступних завдань:

- встановити й науково обґрунтувати критерії, діагностичні показники та рівні сформованості інтересу молодших школярів до музики;
- на основі визначених критеріїв провести діагностування інтересу учнів до музики на різних етапах навчання, виявити їх ставлення до неї та зафіксувати результати дослідження;
- провести діагностування вчителів та батьків щодо їх поглядів на сформованість інтересу молодших школярів до музики.

Для отримання об'єктивних і вірогідних даних констатувального експерименту була визначена методика педагогічної діагностики. Відповідно були розроблені анкети для учнів молодших класів та їх батьків, учителів музики і студентів-практикантів, що дозволило виявити такі проблеми:

- недостатнє володіння вчителями мультимедійною технікою;
- незабезпеченість загальноосвітніх шкіл технічним оснащенням, мультимедійними програмами, методикою формування інтересу до музики засобами мультимедіа.

Для визначення стану сформованості у молодших школярів інтересу до музики відповідно до завдань констатувального етапу дослідження були виділені й науково обґрунтовані *критерії* (мотиваційно-вольовий, когнітивно-кумулятивний, емоційно-ціннісний, креативно-діяльнісний) та їх *діагностичні показники*.

Мотиваційно-вольовий критерій сформованості інтересу до музики характеризується цілеспрямованістю учнів, бажанням оволодіти різними видами музичної діяльності. Показниками цього критерію є: наявність зосередженості, зацікавленості в отриманні якісних результатів; спрямованість на вивчення пісні, музичного твору за власним бажанням.

Когнітивно-кумулятивний критерій свідчить про ступінь змістовності, міцності знань. Показниками цього критерію визначено: наявність понять щодо музичної мови, змістовність музичних суджень; уміння відтворювати музику, сприйняту раніше.

Емоційно-ціннісний критерій виявляє міру здатності молодших школярів емоційно ставитися до музичної інформації, емоційне виконання пісень та музичних творів. Показниками означеного критерію є: відповідність емоційних реакцій художньо-образному змісту у процесі та після прослуховування музичного твору; емоційність виконання пісень та музичних творів; наявність ціннісного ставлення до музики.

Креативно-діяльнісний критерій відображує міру готовності учнів до

включення в активні форми музичної діяльності, спрямованість на різні види творчості. Показниками креативно - діяльнісного критерію визначено: оригінальність та вияв творчої ініціативи щодо інтерпретації художнього образу; здатність до створення музичних композицій; активність учнів в оволодінні різними видами музичної діяльності.

У процесі проведення всіх етапів експериментального дослідження ми дотримувалися розроблених критеріїв та діагностичних показників, що дало можливість об'єктивно оцінити динаміку формування інтересу молодших школярів до музики.

На основі визначених нами критеріїв та показників, які вивчалися за 12-ти бальною системою, були розроблені три рівні сформованості інтересу молодших школярів до музики: достатній, середній, низький.

Достатній рівень сформованості характеризувався такими властивостями: здатністю сприймати музику як інтонаційно-образну мову, зосереджено прослуховувати, фантазувати під музику; уміння аналізувати, вирізняти характерні ознаки певного жанру, запам'ятовувати пісні, музичні твори; відчувати й передавати настрій і характер музики; виявляти ініціативу щодо інтерпретації музичного образу, прагнення повторно прослуховувати музичні твори, захоплення різними видами музичної діяльності.

Для середнього рівня характерні такі ознаки: недостатнє вміння сприймати музику як інтонаційно-образну мову; нестійке зосередження під час прослуховування музичних творів; уміння аналізувати прослухану музику лише за допомогою вчителя, невпевненість у розрізненні емоційного настрою твору; здатність відтворювати музику, сприйняту раніше, тільки за допомогою вчителя; нечітка уява; мінливість бажання прослухати, вивчити, виконати пісні або музичні твори.

Низький рівень передбачав такі ознаки: відсутність уміння сприймати музичний твір як інтонаційно-образну мову; незначне зосередження під час прослуховування музики; слабка мисленнєво-операційна діяльність, музична пам'ять; слабкі уявлення музичного образу; емоційна пасивність, байдужість при прослуховуванні, інтерпретації та вивчення пісні або музичного твору; відсутність бажання повторного прослуховування музики; інертність до різних видів музичної діяльності.

З огляду на висновки констатувального етапу й визначену авторську методику, формувальне дослідження відбувалося за *орієнтаційним, емоційно-спрямованим, діяльнісно-креативним* та *узагальнювальним* етапами, які були зорієнтовані на розвиток визначених компонентів інтересу молодших школярів до музики з використанням мультимедійних технологій.

У процесі проведення експерименту на всіх етапах постійно здійснювався поточний контроль за його перебігом, завдяки чому фіксувалася зміна ставлення школярів до навчання, якість засвоєння ними музично-теоретичних знань, практичних умінь та навичок, простежувалася інтенсивність формування інтересу до музики, становлення системи ціннісних орієнтацій, що вказувало на загальну динаміку результативності експериментальної роботи. Окрім того, проведення контрольних заходів передбачало встановлення зворотного зв'язку

з питань визначення правильності обраної методики проведення занять, що надало можливість вносити відповідні корективи у створену методичну роботу, визначати логіку навчальних завдань, обрати більш доцільні методи та прийоми педагогічного впливу.

На *першому етапі* формувального дослідження (*орієнтаційному*) здійснюється підготовка учнів до початкового осмислення художньої суті музичного мистецтва. Ураховуючи вік респондентів, основна увага приділяється першому компоненту інтересу молодших школярів до музики - *мотиваційному*, який має допомогти формуванню первинних ціннісно-смыслових пріоритетів в інтересі молодших школярів до музики. Зміст першого етапу експериментальної роботи спрямовується на заохочення учнів до вивчення та накопичення музично-теоретичних знань та вражень. Використання мультимедійних технологій, відповідно до змісту першого етапу в процесі дослідницької роботи, має допомогти вирішити наступне завдання: забезпечити розуміння учнями необхідності, важливості музики в житті кожної людини. У якості ілюстративного матеріалу пропонуються різноманітні музичні твори, яскраві ілюстрації, анімації, графічні та нотні зображення тощо.

На *другому етапі* (*емоційно-спрямованому*) використовуються різні прийоми для пробудження уміння учнів відчувати й передавати настрої музики. Цей етап, продовжуючи розвивати мотивацію учнів, значною мірою забезпечує формування *емоційного* компонента, у зв'язку з чим особлива увага приділяється розвитку емоційно-чуттєвої сфери, заснованої на отриманні чуттєвого досвіду спілкування з музикою. Ефективність цього процесу підвищується за рахунок збільшення обсягу наочної музично-образної інформації, яка поєднується з особистісним життєвим досвідом учнів, залученням їх до участі у різних видах творчої діяльності. Ілюстративний матеріал мультимедіа складають твори різних жанрів і стилевих напрямів високої художньої якості з класичної спадщини музичного мистецтва українських та зарубіжних композиторів. Зміст уроків має виражену спрямованість на поглиблене розуміння почуттів у музичному мистецтві як цілісного смислового та художньо-образного утворення. До всіх занять обов'язковими складовими стають: поспівки, музично-ритмічні вправи, спів, відображення музики в рухах, інсценування, виконання творчих завдань, музично-дидактичних ігор.

На *третьому етапі* формувального дослідження (*діяльнісно-креативному*) особлива увага має приділятися розвитку творчих здібностей (спонукання до мислення, уяви, фантазії, творчості), здатності учнів активно пізнавати все розмаїття музичного мистецтва. За допомогою стимулювання, активізації інтересу до музики забезпечується продовження розвитку мотиваційного та емоційного компонентів, а також цілеспрямованого формування *когнітивного* та *креативного* компонентів, спрямованих на творче самовираження й самовдосконалення, заснованих на самостійності й активному ставленні до музики, стимулюванні ініціативи щодо самовираження. Робота на цьому етапі спрямовується на розвиток музично-творчих здібностей (спів пісень з інсценуванням, виконання музичних творів на елементарних музичних

інструментах, створення власних музичних мініатюр, виконання творчих завдань). Досвід традиційної системи музичного навчання й виховання доповнюється використанням мультимедійних технологій.

На *четвертому етапі* (узагальнювальному) відбувається закріплення інтересу та стійкого позитивного ставлення молодших школярів до музики, поглиблення знань у галузі українського та світового музичного мистецтва, його видової та жанрової специфіки, орієнтація на подальше самостійне ознайомлення з музичними творами. Реалізація мети цього етапу спрямовується на вирішення таких завдань: активне включення учнів у навколишнє музичне середовище; удосконалення різних видів музичної діяльності; залучення учнів до самостійних і безпосередніх музичних спостережень.

Визначено, що дотримання та урахування визначених педагогічних умов та завдань щодо формування у молодших школярів інтересу до музики забезпечує створення ефективного навчально-виховного середовища і дозволяє об'єднати всі етапи експериментального дослідження у єдине ціле, зміцнити інтерес молодших школярів до музики. Його спрямування необхідно координувати через ускладнення завдань у різних видах музичної діяльності, врахування музично-творчих здібностей, узагальнення та закріплення знань на основі свідомого оцінювального ставлення учнів до музики. Використання мультимедійних технологій на всіх етапах навчання допомагає побудувати уроки не лише більш насиченими, але й захоплюючими. Надання учням експериментальних класів більшої самостійності, спрямування на пошуковий характер словесно-аналітичного трактування художньо-образного змісту творів, виконання творчих завдань поступово розкріпачує учнів, виховує сміливість, сприяє виробленню власного ставлення до музичного мистецтва, стійкого інтересу до музики.

Перевіркою ефективності запропонованої методики формування у молодших школярів інтересу до музики з використанням мультимедійних технологій стало визначення динаміки показників сформованості у молодших школярів інтересу до музики; здійснення порівняльного аналізу кількісних та якісних показників, отриманих у процесі дослідно-експериментальної роботи між ЕГ та КГ шляхом використання статистичних методів обробки даних. На кожному формувальному етапі дослідно-експериментальної роботи були проведені контрольні зрізи (початковий, проміжний, підсумковий) в експериментальних і контрольних групах з метою фіксації змін сформованості у молодших школярів інтересу до музики.

Для визначення динаміки рівнів сформованості у молодших школярів інтересу до музики ми керувалися критеріально-рівневим оцінюванням результатів формувального дослідження, яке використовували й під час констатувальної діагностики. Отримані в процесі аналізу дослідно-експериментальної роботи показники поетапної діагностики інтересу до музики на кожному етапі в ЕГ були вищими, ніж в КГ. Їх динаміка на всіх етапах дослідної роботи показала значне зростання інтересу молодших школярів до музики в експериментальних групах за кожним етапом упровадження експериментальної методики.

Порівняльні результати діагностики сформованості у молодших школярів інтересу до музики в ЕГ і КГ наприкінці дослідження виявилися так: відповідно до констатувального етапу дослідження низький рівень в ЕГ зменшився на 67,5%, в КГ – на 54,5%, що на 13% менше ніж в ЕГ; середній рівень збільшився в ЕГ на 33,2%, в КГ – на 33,5%; що на 0,3% більше ніж в ЕГ; високий рівень сформованості у молодших школярів інтересу до музики збільшився в ЕГ на 34,3%, а в КГ на 19%, що на 15,3% менше ніж в ЕГ. Зазначено, що динаміка змін в ЕГ за кожним разом виявилася більшою ніж в КГ. Наочно результати дослідження подані в таблиці 1:

Таблиця 1

Порівняльні результати сформованості у молодших школярів інтересу до музики в експериментальних і контрольних класах

Класи		ЕГ (128уч.)						КГ (126 уч.)					
Рівні		Низький		Середній		Достатній		Низький		Середній		Достатній	
		абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%
Етапи	1 етап	63	49,2	52	40,5	13	10,3	68	54	52	41,2	6	4,8
	2 етап	41	32	61	47,6	26	20,4	60	47,3	53	42	13	10,7
	3 етап	19	15	72	55,9	37	29,1	45	35,5	61	48,5	20	16
	4 етап	0	0	81	63,2	47	36,8	11	9	88	70	27	21
	Констат.	86	67,5	38	30	4	2,5	80	63,5	43	34,5	3	2
Динаміка змін (у%)		-67,5		+33,2		+34,3		-54,5		+35,5		+19	

Результати обробки даних дослідження довели, що зростання у молодших школярів інтересу до музики в експериментальних групах відбулося за рахунок упровадження у навчально-виховний процес розробленої методики. Загальна динаміка змін підтвердила ефективність та доцільність використання запропонованої методики формування інтересу молодших школярів до музики з використанням мультимедійних технологій, а також з'ясовано, що традиційна система навчання музики недостатньо забезпечує формування у молодших школярів інтересу до музики.

Достовірність результатів застосування досліджуваної методики здійснювалася за допомогою критерію Стюдента. Результати математичної статистики виявили, що загальний показник успішності в учнів експериментальної та контрольної груп відрізняється не випадково, а є результатом застосування в експериментальній групі досліджуваної методики.

Отже, порівняння й узагальнення результатів дослідно-експериментальної роботи дали можливість переконалися в ефективності запропонованої методики формування у молодших школярів інтересу до музики з використанням мультимедійних технологій.

ВИСНОВКИ

У дослідженні запропоноване нове вирішення проблеми формування у молодших школярів інтересу до музики з використанням мультимедійних технологій. Узагальнення результатів аналізу філософської, психолого-педагогічної, музикознавчої літератури та емпіричного досвіду формування у молодших школярів інтересу до музики довели, що ця проблема не знайшла необхідного відображення у науково-методичній літературі, недостатньо розроблені її теоретичні та практичні аспекти, актуальним залишається пошук нових організаційних та методичних форм сучасного формування в учнівської молоді інтересу до світової та національної музичної культури.

Результати проведеного дисертаційного дослідження та виконання всіх поставлених завдань дають можливість дійти таких *висновків*:

1. Дослідження в галузі філософії, психології, педагогіки та мистецтвознавства, присвячені проблемі інтересу, показали, що він має ту ж класифікацію й характеристику, що й загальний інтерес, тобто також є своєрідним сплавом емоційних, вольових та розумових процесів, в основі яких лежить пізнання нового, невідомого та цікавого. Від загального інтересу інтерес молодшого школяра до музики відрізняється вибірковою спрямованістю емоційних, вольових та розумових чинників (сприйняття, увага, мислення, пам'ять, уява, почуття, активність), в основі яких лежить потреба в естетичних враженнях та природна допитливість, бажання пізнати нове, невідоме та цікаве. Аналіз діалектичної основи інтересу до музики дав змогу визначити, що інтерес молодшого школяра до музики є спрямованістю взаємозалежних психофізіологічних чинників (сприйняття, увага, мислення, пам'ять, уява, почуття й активність), які зумовлені природною допитливістю та потребою в музичних враженнях, детермінуються об'єктивними й суб'єктивними факторами.

2. На основі теоретичного аналізу наукової літератури була обґрунтована доцільність і ефективність упровадження в навчально-виховний процес уроку музики мультимедійних технологій, інтегрований зміст яких включає теоретичну, практичну та творчу складові, передбачає залучення учнів до різних видів музичної діяльності, забезпечує навчання кожного учня в атмосфері творчості та співробітництва, а також визначається можливістю вчителя конкретизувати навчальні об'єкти, комбінувати різні форми подання необхідного за обсягом та якістю навчального матеріалу, гнучко керувати потоками різноманітної інформації - текстами, музикою, фотографічними зображеннями, швидко узагальнювати та систематизувати знання учнів. Мультимедійні технології відзначаються універсальністю, їх можна застосовувати на різних етапах уроку

3. Сформованість інтересу до музики визначається як мета і результат навчально-виховного процесу загальноосвітньої школи. У контексті проведеного дослідження структура інтересу до музики включає такі компоненти: мотиваційний, емоційний, когнітивний, креативний. У дисертації обґрунтовується ефективність формування у молодших школярів інтересу до

музики залежно від таких *педагогічних умов*: цілеспрямоване розширення музично-естетичного досвіду сприймання й усвідомлення музичного матеріалу засобами мультимедіа; розвиток мотивації молодших школярів до музичної діяльності; застосування індивідуально-групових і колективних форм діяльності учнів.

4. Вивчення чинного стану сформованості інтересу молодших школярів до музики в загальноосвітніх закладах виявило переважно низький рівень його сформованості. Це зумовило пошук шляхів удосконалення методів навчання музики, а також розробку експериментальної методики формування у молодших школярів інтересу до музики. Залучення значної кількості різних категорій респондентів, комплексне використання різноманітних діагностичних методів дозволило виявити ряд недоліків, що мають місце у педагогічній практиці. До них віднесено: недостатнє володіння вчителями мультимедійною технікою; незабезпеченість загальноосвітніх шкіл технічним оснащенням, мультимедійними програмами, методикою формування інтересу до музики засобами мультимедіа.

5. Відповідно до компонентної структури інтересу до музики було розроблено *критерії* його сформованості у молодших школярів: *мотиваційно-вольовий* (цілеспрямованість зусиль учнів у подоланні труднощів, прагнення до самореалізації та самовираження в процесі навчання музики, бажання оволодіти різними видами музичної діяльності); *когнітивно-кумулятивний* (змістовність, розвиненість, міцність знань про музичне мистецтво); *емоційно-ціннісний* (здатність молодшого школяра до емоційно-естетичного переживання у процесі сприймання музики, виконання пісень та музичних творів); *креативно-діяльнісний* (спрямованість учнів на різні види музичної діяльності.); до кожного критерію встановлено відповідні *показники*; визначені *рівні* сформованості інтересу молодших школярів до музики (достатній, середній, низький), що дало змогу діагностувати та виявляти динаміку якісних змін визначених компонентів на різних етапах дослідження.

6. Науково обґрунтовано, розроблено й експериментально перевірено поетапну методiku формування у молодших школярів інтересу до музики з використанням мультимедійних технологій, яка включала чотири взаємопов'язаних етапи дослідно-експериментальної роботи: орієнтаційний, емоційно-спрямований, діяльнісно-креативний, узагальнювальний. Перевірка ефективності запропонованої методики в експериментальній роботі дозволила виявити, що найкращі результати відбуваються внаслідок її комплексного впровадження.

7. Результати проведеної експериментальної роботи засвідчили позитивну динаміку всіх визначених показників, що підтверджено використанням методів математичної статистики. Зіставлення досягнень учнів експериментальних і контрольних класів показало більш високий рівень сформованості інтересу до музики у молодших школярів на кожному етапі експериментального навчання.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів даної проблеми. Воно відкриває перспективу для більш глибокого вивчення поставленої проблеми,

зокрема пов'язаних з впливом музичних інтересів на світогляд учнів, особливостей реалізації поетапного формування інтересу до музики з використанням мультимедійних технологій на уроках музики.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Заря Л.О. Мультимедійне забезпечення уроків музики як умова формування музично-пізнавальних інтересів молодших школярів /Л.О. Заря //Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. - К.: НПУ, 2008. – С. 99-102.
2. Заря Л.О. Особливість інтересу молодших школярів до музики і методика його формування /Л.О. Заря //Наукові записки кафедри педагогіки, ХНУ імені В.Н. Каразіна. – Харків, 2010. - С. 72 – 79.
3. Заря Л.О. Упровадження й доцільність мультимедіа для формування інтересу до музики у молодших школярів» /Л.О. Заря //Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. - К.: НПУ, 2011. – С. 255-258.
4. Заря Л.О. До проблеми методики формування інтересу до музики у молодших школярів з використанням мультимедійних технологій на уроках музики» /Л.О. Заря //Вісник ЛНПУ імені Т. Шевченка. – Луганськ, 2011. - С. 150 -155.
5. Заря Л.О. Психолого-педагогічні особливості формування інтересу молодшого школяра до музики //Л.О. Заря //Початкова школа: проблеми, інновації, перспективи». – Суми, 2011. - С. 64-66.
6. Заря Л.О. Особенности интереса к музыке у младших школьников /Л.О. Заря //Наука и образование ГОУ ВПО Кемеровский государственный университет. - Белово, Росія. - 2010. - С. 120-123.
7. Заря Л.О. Целесообразность мультимедиа на уроках музыки /Л.О. Заря //«Дзшчачі сад – початковая школа: проблемі пераемнасці, навучання і віхавання». - Мазир, республіка Беларусь, 2010. – С. 173-174.
8. Заря Л.О. Суть і зміст методики формування інтересу до музики молодших школярів з використанням мультимедійних технологій у процесі вивчення дисципліни «Музика» /Л.О. Заря //Наукові записки кафедри педагогіки, ХНУ імені В.Н. Каразіна. – Харків, 2011. - С. 61-68.

АНОТАЦІЇ

Заря Л.О. Методика формування інтересу до музики у молодших школярів з використанням мультимедійних технологій. - Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання - Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2013.

Дисертація присвячена проблемі формування інтересу у молодших школярів до музики. Аналіз філософської, психолого-педагогічної, методологічної літератури з проблеми дослідження засвідчив недостатню її розробленість, а також її важливість для розвитку музичної культури особистості та ефективного навчання музики.

У дисертації розроблено та науково обґрунтовано зміст і компонентну структуру, критерії, показники та рівні сформованості у молодших школярів інтересу до музики; уточнено суть поняття «формування у молодших школярів інтересу до музики»; подано модель та методи її поетапного впровадження; методичні рекомендації для учителів музики з питання формування в учнів інтересу до музики з використанням мультимедійних технологій.

Досліджувана проблема розглядається як специфічна форма пізнання організаційних основ ефективного навчання музики в початковій загальноосвітній школі, яка включає взаємодію вчителя й учня, спрямовану на оволодіння учнями системою музичних знань, умінь і навичок, їх практичного застосування у різних видах діяльності.

Досліджені можливості використання в педагогічній практиці початкової музичної освіти комплексу мультимедійних технологій.

Аналіз результатів формувального експерименту довів ефективність розробленої методики формування у молодших школярів інтересу до музики.

Ключові слова: інтерес до музики, методика, мультимедійні технології, психофізіологічний фактор, формування, молодші школярі, урок музики.

Заря Л.А. Методика формирования у младших школьников интереса к музыке с использованием мультимедийных технологий. - Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.02 - теория и методика музыкального обучения - Национальный педагогический университет имени М.П. Драгоманова, Киев, 2013.

Диссертация посвящена проблеме формирования интереса младших школьников к музыке. Анализ философской, психолого-педагогической, методической литературы по проблеме исследования показал ее недостаточную разработку, а также тот факт, что она очень важна для развития музыкальной культуры личности и эффективного обучения музыке.

В диссертации разработаны и научно обоснованы содержание и компонентная структура, критерии, показатели и уровни сформированности у младших школьников интереса к музыке; уточнено понятие «формирование интереса к музыке»; представлена модель и методы поэтапного его формирования, методические рекомендации для учителей музыки по проблеме формирования интереса учеников к музыке с применением мультимедийных технологий.

Исследованная проблема рассматривается как специальная форма эффективного обучения музыке в начальной общеобразовательной школе, которая предполагает взаимодействие учителя и ученика, направленное на овладение учениками системой музыкальных знаний, умений и навыков, их практического применения в разных видах деятельности.

Были исследованы возможности использования в педагогической практике начального музыкального образования комплекса мультимедийных технологий.

Анализ результатов формирующего эксперимента показал эффективность

разработанной методики формирования у младших школьников интереса к музыке с использованием мультимедийных технологий.

Ключевые слова: интерес к музыке, методика, мультимедийные технологии, психофизиологический фактор, формирование, младшие школьники, урок музыки.

Zarya LA. Methods of forming of junior school children`s interest in music with the use of multimedia technologies. - Manuscript.

Thesis for the degree of candidate of pedagogical sciences, specialty 13.00.02 - Theory and Methods of Music Teaching - National Pedagogical University named after Dragomanov, Kyiv, 2013.

The thesis is devoted to the forming of junior school children`s interest in music. The analysis of the philosophical, psychological, educational and methodical literature on the question of study showed its lack of development, and at the same time its importance for the development of person`s musical culture and effective music teaching.

This thesis develops and theoretically substantiates the content and component structure, criteria, indicators and levels of junior school children`s interest in music, refines the notion "forming of interest in music". It also contains a model and methods of its phased implementation; guidelines for music teachers on the problem of the forming of pupil`s interest in music with the use of multimedia technologies.

The investigated problem is considered as a specific form of cognition of the effective music teaching organizational principles in primary school, which includes the interaction between teacher and pupil, aimed at pupils` mastering a system of musical knowledge and skills and their practical application in various activities.

The thesis investigates the possibility of use of the multimedia technology complex in pedagogical practice at the beginning of music education.

The analysis of the formative experiment results showed the effectiveness of the developed technique of forming of the interest in music among junior school children, using multimedia technology.

Key words: methods, interest in music, multimedia technologies, psycho-physiological factor, forming, junior school children, music lesson.

НБ НПУ

100128884

Підписано до друку 19.02.2013 р. Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Гарнітура Таймс.

Наклад 100 прим. Зам. № 064

Віддруковано з оригіналів

Видавництво Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова. 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9

Свідectво про реєстрацію № 1101 від 29.10.2002.

(044) 239-30-26

